

Vergaderjaar 2018–2019

33 009

Innovatiebeleid

32 637

Bedrijfslevenbeleid

Nr. 67

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 december 2018

Met deze kamerbrief informeer ik uw Kamer over de uitwerking van de motie van het lid Paternotte c.s., welke een oproep betrof voor een SBIR (Small Business Innovation Research) met *serious gaming*.¹ EZK stelt deze kabinetsperiode jaarlijks € 2,5 mln. beschikbaar voor SBIR's met andere (semi)overheden. Ik start daarom met een algemene toelichting over de werking en de resultaten van SBIR. De werkwijze van SBIR's illustreert goed hoe ik invulling geef aan het door dit kabinet omarmde missiegedreven innovatiebeleid met impact. Daarnaast ga ik in op de invulling van de motie van de leden Bruins en Verhoeven om het percentage van de tweede schrijf van de WBSO in 2019 te verhogen.²

SBIR binnen het missiegedreven innovatiebeleid met impact

In het regeerakkoord van het Kabinet Rutte III 2017–2022 (Kamerstuk 34 700, nr. 34) is het volgende opgenomen: «De overheid gaat als launching customer innovatie aanjagen door meer gebruik te maken van de Small Business Innovation Research regeling (SBIR), bijvoorbeeld vanuit Defensie en Rijkswaterstaat.» Deze kabinetsperiode stelt EZK € 2,5 mln. per jaar voor SBIR-trajecten en innovatiepartnerschappen beschikbaar.

De SBIR-aanpak werkt als een innovatiecompetitie waarin de overheid door een flexibele aanbestedingsmethodiek startende en gevestigde bedrijven uitdaagt om innovatieve oplossingen voor een veelheid van veelal maatschappelijke uitdagingen te ontwikkelen. Het innovatiepartnerschap lijkt op een SBIR-traject, met het verschil dat de overheid bij een innovatiepartnerschap voor de start van het ontwikkeltraject afspreekt een geslaagde innovatieve oplossing daadwerkelijk af te zullen nemen.

¹ Kamerstuk 34 775 XIII, nr. 92

² Kamerstuk 35 000 XIII, nr. 51

In 2017 heeft Dialogic de SBIR-aanpak geëvalueerd. SBIR is een goede manier om innovatieve oplossingen en innovatiegerichte aanbestedingen te stimuleren.

Samenwerken op maatschappelijke uitdagingen

EZK zoekt de samenwerking op met medeoverheden en semioverheden voor de invulling van SBIR-trajecten. Deze samenwerking stimuleert meer onderlinge kennisuitwisseling, maakt dat bedrijven zich kunnen richten op concrete en actuele vraagstukken binnen de publieke sector en ontstaat er – vanwege de matching in middelen – een groter beschikbaar budget voor het individuele SBIR-traject. SBIR is een goede uitwerking van het nieuwe missiegedreven innovatiebeleid met impact (Kamerstukken 33 009 en 32 637, nr. 63). EZK zet SBIR in om innovaties uit te lokken gericht op vier maatschappelijke thema's; energietransitie en duurzaamheid; landbouw, water en voedsel; gezondheid en zorg; en veiligheid (waaronder cyber-, defensie- en waterveiligheid) en sleuteltechnologieën als fotonica, ICT en kunstmatige intelligentie, nano-, kwantum-, en biotechnologie.

Kans voor kleine en middelgrote bedrijven

SBIR is toegankelijk voor alle bedrijven, maar is vanwege de geringe aanvullende investeringen van ondernemers in het bijzonder erg toegankelijk voor kleine en middelgrote bedrijven. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) begeleidt de SBIR-aanpak. Een onafhankelijke beoordelingscommissie beoordeelt de offertes op basis van impact, technische haalbaarheid, economisch perspectief en eventueel de prijs van de innovatie. Ondernemers worden geselecteerd voor een haalbaarheidsstudie. Is deze studie succesvol afgerond dan worden de deelnemende bedrijven uitgenodigd een offerte in te dienen voor het onderzoek- en ontwikkelingstraject. Deze wordt opnieuw door de commissie beoordeeld. Het onderzoek- en ontwikkelingstraject leidt doorgaans tot een prototype.

Zo werkt het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat niet alleen aan maatschappelijke uitdagingen, maar ook aan de potentiële verdienkansen voor bedrijven. SBIR neemt vooraf ingeschatte risico's ten aanzien van innovatie bij overheden weg en biedt ondernemers de kans innovatieve oplossingen te ontwikkelen voor uitdagingen van de toekomst. Ik ben voornemens om begin 2019 SBIR meer in te bedden in lopende beleids-trajecten (o.a. het missiegedreven innovatiebeleid en het MKB-actieplan). Ik zal uw Kamer hierover na de zomer van 2019 informeren.

Invulling motie Paternotte, SBIR

EZK heeft in september van dit jaar, in samenwerking met de Topsector Life Sciences and Health (LSH), een SBIR-oproep opengesteld van € 1 mln. om ondernemers serious games te laten ontwikkelen. Meer concreet gaat het om nieuwe games die patiënten helpen bij het maken van keuzes in hun dagelijkse functioneren. De beste game-ideeën maken kans op een opdracht van EZK.

Achtergrondinformatie aanleiding SBIR «Beter functioneren door betere keuzes»

Personen met één of meerdere ziekten of aandoeningen willen zo veel mogelijk meedoen in de samenleving. Hiervoor moeten zij – bewust en onbewust – de hele dag beslissingen nemen over hun functioneren en de gevolgen ervan op hun gezondheid. Per dag en

per situatie verschillen deze beslissingen afhankelijk van persoonlijke factoren en omgevingsfactoren.

We streven naar de ontwikkeling van een ziekte-overstijgende serious game als hulpmiddel voor patiënten in hun dagelijks functioneren thuis, in de buurt, op school, op het werk of tijdens hobby's. Thema's waar de gevraagde oplossingen op aansluiten zijn bijvoorbeeld «zelfregie», «zelf(ver)zorg(ing)», «werken» en «mobiliteit». De beslissingen nemen zij in veel gevallen zelf, maar ook vaak samen met hun informele (mantel)zorg of formele zorgverleners. Het is van belang mensen in staat te stellen de regie te nemen over hun eigen functioneren in combinatie met hun gezondheid. Het maken van weloverwogen keuzes wordt als lastig ervaren en er bestaat weinig tot geen ondersteuning voor.

De SBIR-oproep was van 24 september tot 14 november 2018 open en heeft 45 projectvoorstellen opgeleverd. Op 26 november zijn negen projectvoorstellen geselecteerd voor het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek. Ondernemingen met de beste offertes krijgen volgend jaar in fase 2 de kans om een prototype van de voorgestelde game te ontwikkelen. Zo heb ik invulling gegeven aan de motie.

SBIR «Energietransitie vaarwegen» met provincie Zuid-Holland

In de MKB-samenwerkingsagenda 2018–2019 hebben EZK en de provincies afgesproken om de mogelijkheden tot intensievere inzet van instrumenten, zoals SBIR en het innovatiepartnerschap, uit te bouwen en op te schalen.³ Een voorbeeld hiervan is de SBIR «Energietransitie vaarwegen». EZK en de provincie Zuid-Holland dagen ondernemers binnen deze SBIR uit om nieuwe producten en/of diensten te ontwikkelen om kades en oevers van provinciale vaarwegen energie te laten opwekken en zo de CO₂-voetafdruk van deze vaarwegen te compenseren. Er is € 1 mln. beschikbaar, waarvan € 450.000 van EZK. Veertien bedrijven hebben een offerte ingediend, waarvan acht projectvoorstellen zijn geselecteerd voor een haalbaarheidsonderzoek. Op 5 december vond er een certificaatuitreiking plaats voor de geselecteerde ondernemers om de innovatieve kansen een podium te bieden.

Verhoging tweede schijf van de WBSO in 2019

Een andere motie in het kader van het innovatiebeleid is de motie van de leden Bruins en Verhoeven, die is ingediend tijdens de EZK-begrotingsbehandeling, om het percentage van de tweede schijf van de WBSO in 2019 te verhogen van 14% naar 16%. Deze motie is op 13 november aangenomen (Handelingen II 2018/19, nr. 22, item 25) en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland heeft het bedrijfsleven van deze verruiming op de hoogte gebracht.⁴ In de Kamerbrief over de maatregelen om het vestigingsklimaat in Nederland te versterken was reeds aangekondigd dat, omdat innovatiekracht voor een goed vestigingsklimaat van vitaal belang is, de tweede schijf van de WBSO in 2020 wordt verhoogd naar 16%.⁵ Dankzij de motie van de leden Bruins en Verhoeven kunnen bedrijven een jaar eerder van dit verhoogde percentage gebruik maken.

Voor de financiële dekking van de maatregel verwijst de motie naar de eenmalige onderuitputting van de WBSO in 2017 en de RDA in 2015 (samen € 107 mln.) die nog niet is ingezet. Het beschikbare WBSO-budget voor 2019 is € 1.205 mln. Bij verhoging van de tweede schijf naar 16%

³ Kamerstuk 32 637, nr. 316

⁴ <https://www.rvo.nl/actueel/nieuws/verruiming-wbso-2019>

⁵ Kamerstuk 35 000, nr. 72

kost de regeling in 2019 naar verwachting € 1.237 mln. Dat betekent dat er € 32 mln. uit de envelop moet worden ingezet. Hiermee resteert € 75 mln. in de envelop die op basis van de nu lopende evaluatie van de WBSO vanaf 2020 wordt ingezet.

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,
M.C.G. Keijzer